

Zadeva C-725/23

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

27. november 2023

Predložitveno sodišče:

Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

9. oktober 2023

Tožeča stranka:

M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością I. spółka komandytowa – akcyjna s sedeżem v R.

Tožena stranka:

R.W.

[...] (*ni prevedeno*) [opravilna številka]

SKLEP

9. oktober 2023

Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach VII Wydział Gospodarczy (občinsko sodišče Katowice-vzhod v Katowicach, VII. gospodarski oddelek, Poljska) [...] (*ni prevedeno*)

[...] (*ni prevedeno*) [sestava sodišča]

je po preučitvi dne 9. oktobra 2023 v Katowicach

na nejavni seji

tožbe, ki jo je družba M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością I. spółka komandytowa – akcyjna s sedeżem v R.

proti osebi R. W.

vložila zaradi plačila

sklenilo

1. Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije v predhodno odločanje predloži to vprašanje:

Ali je treba člen 2, točka 8, Direktive 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 1[6]. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (prenovitev) (UL 2011, L 48, str. 1) razlagati tako, da je z njegovim področjem uporabe poleg glavnega zneska, dolgovanega za karakteristično izpolnitev v danem pogodbenem razmerju, na podlagi katerega pride do dobave blaga ali izvedbe storitve, zajeto tudi povračilo stroškov, nastalih v zvezi z izvajanjem pogodbe, k plačilu katerih se je dolžnik obvezal na podlagi pogodbe?

[...] (ni prevedeno) [prekinitev postopka]

[...] (ni prevedeno)

OBRAZLOŽITEV

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Stranki postopka v glavni stvari

Tožeča stranka: M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością I. spółka komandytowa - akcyjna s sedežem v R

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [naslov tožeče stranke in podatki zastopnika]

Tožena stranka: oseba R. W.,

ki opravlja gospodarsko dejavnost

pod firmo Firma Handlowo-Uslugowa A. v Katovicah

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [naslov tožene stranke]

Vprašanje predložitvenega sodišča

[...] (ni prevedeno)

[ponovitev vprašanja za predhodno odločanje]

Elementi dejanskega stanja, upoštevni za postavljeno vprašanje

Stranki sta gospodarska subjekta. Tožeča stranka je komanditna delniška družba. Tožena stranka opravlja gospodarsko dejavnost v svojem imenu.

Stranki sta v zvezi z izvajano gospodarsko dejavnostjo 3. julija 2019 sklenili pogodbo o najemu poslovnega prostora v nepremičnini v mestu K., in sicer za nedoločen čas.

Tožena stranka se je na podlagi pogodbe zavezala k plačilu:

najemnine v znesku (ob sklenitvi pogodbe) 270 PLN neto, povečanem za dolgovani davek na dodano vrednost (cena je znašala 15 PLN na kvadratni meter površine); dogovorjeno je bilo tudi, da se najemnina plačuje vnaprej, do desetega dne vsakega meseca;

stroškov komunalnih storitev, v katere so bili vključeni cena ogrevanja, plina in električne energije, ki so bili naročeni za zadovoljevanje potreb najemnika, ter vsi fiksni stroški, ki jih je imel najemodajalec iz naslova zagotavljanja komunalnih storitev; obračunska obdobja in pogostost izstavljanja računov za stroške je najemodajalec (tožeča stranka) določal po lastni presoji; ti stroški, povečani za dolgovani davek na dodano vrednost, so v plačilo zapadli v 5 dneh od datuma vročitve računa najemniku (toženi stranki);

mesečnega pavšalnega nadomestila iz naslova udeležbe pri kritju vseh bremen, izdatkov in stroškov, povezanih z objektom, ki je (na dan sklenitve pogodbe) znašalo 10 PLN na kvadratni meter najete površine (od tega 0,42 PLN neto za plačilo letne zakupnine, 1,93 PLN neto za davek na nepremičnine, 1,00 PLN neto za odvoz komunalnih odpadkov in 8,65 PLN neto za kritje drugih bremen in izdatkov); v tem nadomestilu so bili zajeti zlasti: obvezne dajatve in druga plačila, stroški amortizacije objekta, osebja v vratarnici objekta, upravljanja, čiščenja, obnov, vzdrževanja in popravil objekta; nadomestilo je bilo treba plačati vnaprej, do desetega dne vsakega meseca.

Tožeča stranka je med trajanjem pogodbe izdajala tri ločene račune, in sicer za vsako plačilno obveznost, ki je izhajala iz pogodbe.

Tožeča stranka sama ni bila neposredni dobavitelj komunalnih storitev (iz točke 3b), temveč je toženi stranki le prefakturirala stroške, ki jih je sama plačala dobaviteljem.

Stranki sta se pogodbeno dogovorili o višini obresti, do katerih je tožeča stranka upravičena v primeru zamude pri plačilu najemnine ali katere koli od drugih plačilnih obveznosti, in sicer v višini najvišjih dopustnih obresti v smislu člena 481(2)¹ kodeks cywilny (civilni zakonik) (najvišje dopustne zamudne obresti).

Stranki sta 13. septembra 2019 sklenili aneks k pogodbi, s katerim sta njen predmet razširili na dodaten poslovni prostor.

Tožeča stranka je z dopisom z dne 28. maja 2020 toženi stranki vročila izjavo o odpovedi najemne pogodbe s takojšnjim učinkom.

Tožeča stranka v postopku, ki ga je začela pri Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach (občinsko sodišče Katowice-Vzhod v Katowicah), od tožene stranke zahteva plačilo zneska 13.933,89 PLN, v katerem so zajeti:

dolgovani zneski iz 26 neplačanih računov, pri čemer se je 11 računov nanašalo na neplačane komunalne storitve, 7 računov na nadomestilo iz naslova udeležbe pri kritju vseh bremen, izdatkov in stroškov, povezanih z objektom, ter 8 računov na najemnino; vsota vseh neplačanih računov znaša 9.397,89 PLN;

fiksni znesek 40 EUR za vsak nepravočasno plačan račun (torej 40 EUR x 26 računov), kar skupaj znaša 4.536,00 PLN.

Tožena stranka v zadevi ni izrazila stališča.

Pravo Unije, ki je upoštevno za odgovor

Člen 1(2) Direktive 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 1[6]. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih

Ta direktiva se uporablja za vsa plačila kot prejemke v zvezi s trgovinskimi posli.

Člen 2, točka 8, Direktive 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 1[6]. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih

Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov: [...] „dolgovani znesek“ pomeni glavni znesek, ki bi moral biti plačan v pogodbenem ali zakonskem plačilnem roku, vključno z veljavnimi davki, dajatvami, prelevnami ali taksami, navedenimi v računu ali drugi ustrezni zahtevi za plačilo[.]

Člen 3(1) Direktive 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 1[6]. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih

Države članice zagotovijo, da je v trgovinskih poslih med podjetji upnik upravičen do obresti zaradi zamude pri plačilu, ne da bi bilo potrebno opozorilo, kadar so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) upnik je izpolnil svoje pogodbene in zakonite [zakonske] obveznosti; in
- (b) upnik dolgovanega zneska ni prejel pravočasno, razen če dolžnik ni odgovoren za zamudo.

Člen 6(1) Direktive 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 1[6]. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih

Države članice zagotovijo, da je upnik upravičen od dolžnika prejeti najmanj fiksni znesek 40 EUR, kadar v trgovinskih poslih obresti za zamudo pri plačilu zapadejo v plačilo v skladu s členom 3 ali 4.

Sodba Sodišča Evropske unije z dne 20. oktobra 2022, C-585/20, [BFF Finance Iberia] S.A.U. proti G. R. de S. de la Junta de C. y L.

Nacionalno pravo, ki je upoštevno za odgovor

Člen 659(1) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku – kodeks cywilny (zakon z dne 23. aprila 1964 – civilni zakonik)

Z najemno pogodbo se najemodajalec zavezuje, da bo najemniku stvar za določen ali nedoločen čas izročil v uporabo, najemnik pa se zavezuje, da bo najemodajalcu plačeval dogovorjeno najemnino.

Člen 4, točka 1a, ustawa z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (zakon z dne 8. marca 2013 o preprečevanju čezmernih zamud pri trgovinskih poslih)

V tem zakonu se uporabljajo naslednji izrazi: denarna dajatev – protidajatev za dobavo blaga ali opravilo storitve v okviru trgovinskega posla[.]

Člen 7(1) zakona z dne 8. marca 2013 o preprečevanju čezmernih zamud pri trgovinskih poslih

V trgovinskih poslih, razen poslov, v okviru katerih je dolžnik javni subjekt, je upnik upravičen, da brez opomina prejme zakonske zamudne obresti, ki se uporabljajo za trgovinske posle, razen če sta se stranki dogovorili o višjih obrestih, za obdobje od dneva zapadlosti denarne dajatve do dneva plačila, če sta kumulativno izpolnjena ta pogoja:

1. upnik je izpolnil svojo obveznost;
2. upnik plačila ni prejel v roku, določenem v pogodbi.

Člen 10(1) zakona z dne 8. marca 2013 o preprečevanju čezmernih zamud pri trgovinskih poslih

Upnik je od dneva, ko pridobi pravico do obresti iz člena 7(1) ali člena 8(1), upravičen od dolžnika brez opomina prejeti nadomestilo za stroške izterjave v protivrednosti:

1. 40 EUR – če vrednost denarne dajatve ne presega 5000 PLN;
2. 70 EUR – če je vrednost denarne dajatve višja od 5000 PLN, vendar nižja od 50.000 PLN;
3. 100 EUR – če je vrednost denarne dajatve enaka ali višja od 50.000 PLN.

Obrazložitev razlogov za predložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

Kot je navedeno zgoraj, je predmet postopka zahtevk za plačilo, s katerim tožeča stranka, ki je najemodajalec prostora (subjekt, ki je izročil prostor v uporabo), od tožene stranke, ki je najemnik prostora (uporabnik prostora), terja plačilo najemnine, stroškov porabljenih komunalnih storitev (med drugim za električno energijo, toplotno energijo in vodo) ter drugih stroškov, povezanih z vzdrževanjem stavbe. Poleg tega tožeča stranka zahteva nadomestilo za stroške izterjave za vsak neplačan račun.

Obveznost plačevanja najemnine in stroškov izhaja iz najemne pogodbe, ki sta jo stranki sklenili v pisni obliki. Tožeča stranka je račune izdajala za vsako od naštetih postavk dolgovanih zneskov (trije ločeni računi). V skladu s pogodbo je bilo obračunsko obdobje za najemnino in stroške, povezane z vzdrževanjem objekta, en mesec, plačati pa jih je bilo treba vnaprej do desetega dne vsakega meseca. Obračunsko obdobje in pogostost izdajanja računov za stroške komunalnih storitev je lahko najemodajalec določil po lastni volji, plačati pa jih je bilo treba v petih dneh po vročitvi računa zanje.

Dobavitelji komunalnih storitev so bili zunanji subjekti, s katerimi je imela tožeča stranka sklenjene pogodbe in ki jim je plačevala. Ti stroški so bili nato – v obliki računa – preneseni na toženo stranko, ki je te komunalne storitve dejansko uporabljala (tako imenovano prefakturiranje). Stroški za vzdrževanje objekta pa so bili odmerjeni pavšalno in so bili namenjeni kritju izdatkov, ki jih je tožeča stranka med drugim imela v zvezi z obveznimi dajatvami, popravili in čiščenjem ter upravljanjem objekta, in kritju stroškov amortizacije.

Od 26 računov, na katere se nanaša zahtevk za plačilo, ki se uveljavlja v postopku, se jih enajst nanaša na stroške porabljenih komunalnih storitev, sedem na pavšalna plačila, povezana z vzdrževanjem stavbe, osem pa na samo najemnino.

Dejansko stanje v tej zadevi v bistvenem ni sporno. Tožena stranka po prejemu prepisa tožbe ni vložila odgovora nanjo, ni prišla na obravnavo in ni predstavila vsebinskega stališča. Vendar so se nacionalnemu sodišču porodili dvomi pri pravni presoji.

Sodišče, ki odloča v zadevi, meni, da se postavlja vprašanje, za rešitev katerega je potrebna razlaga prava Unije, in sicer člena 2, točka 8, Direktive 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 1[6]. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (prenovitev) (UL 2011, L 48, str. 1), saj obstaja dvom o tem, ali je tožeča stranka upravičena do nadomestila za stroške izterjave v zvezi z računi, ki se niso nanašali na najemnino, dolgovano za zadevni mesec. Z drugimi besedami, ali je dolgovani znesek v smislu Direktive vsak znesek, ki temelji na pogodbi, in sicer tudi v primeru, če gre pri njem le za povračilo stroškov, ki jih je imel podjetnik, in ne pomeni protidajatve za karakteristično izpolnitev v okviru danega pravnega razmerja.

V skladu s poljskim civilnim zakonikom se najemodajalec zaveže, da bo najemniku stvar za določen ali nedoločen čas izročil v uporabo, najemnik pa se zaveže, da bo najemodajalcu plačeval dogovorjeno najemnino. Najemnina je protidajatev, ki jo najemnik najemodajalcu dolguje v zameno za uporabo stvari. Pomeni torej plačilo, ki ga najemodajalec prejme, ker najemnik uporablja predmet, ki mu je bil izročen v uporabo. Lahko pa stranki v pogodbi uredita tudi obveznost poravnavanja drugih dajatev – imenovanih dodatne dajatve – ali drugih plačil, ki so neodvisna od najemodajalca. Vendar pri teh dajatvah ne gre za najemnino.

Medtem ko ni sporno, da gre pri pogodbi, ki zavezuje stranki, za trgovinski posel (glej sodbo v zadevi C-199/19 [...] RL sp. z o.o. proti J.M.), pa se – na podlagi določb nacionalnega prava za prenos zgoraj navedene direktive – možnost zahtevati obresti zaradi zamud pri plačilih v trgovinskih poslih in s tem nadomestilo za stroške izterjave nanaša na denarne dajatve, ki pomenijo plačilo za dobavo blaga ali izvedbo storitve v okviru trgovinskega posla. Čeprav v zvezi s tem ni obsežne sodne prakse, je mogoče naleteti na stališče, da je „denarna dajatev“ izpolnitev, ki ustreza nedenarni izpolnitvi druge pogodbene stranke (tako tudi Sąd Apelacyjny w Warszawie (višje sodišče v Varšavi, Poljska) v sodbi z dne 3. januarja 2020 [...] (ni prevedeno)). Podobno stališče zagovarja tudi del teoretikov [...] (ni prevedeno) [navedba del iz pravne teorije].

Sodišče si dvomov ni moglo razjasniti niti z analizo določb Direktive in njenih uvodnih izjav. Zdi se, da sta v tem okviru pomembna člen 1(2), s katerim je opredeljeno področje uporabe *ratione materiae* Direktive, in člen 2, točka 8.

Prva od omenjenih določb se nanaša na vsa plačila kot prejemke v zvezi s trgovinskimi posli. V uvodni izjavi 8 je navedeno, da bi morale biti področje uporabe te direktive omejeno na plačila kot prejemke v zvezi s trgovinskimi posli in da ne bi smela urejati poslovanja s potrošniki, obresti v zvezi z drugimi plačili, na primer plačili glede na zakonodajo o čekih in menicah ali plačili kot nadomestilo za škodo, vključno s plačili zavarovalnic. Vendar sam pojem prejemka v Direktivi ni opredeljen. Eksemplifikativno naštetih primeri, ki niso zajeti s področjem urejanja direktive, pa se nanašajo na položaje, v katerih plačilna obveznost po svoji naravi ni niti podobna plačilom, ki izhajajo iz pogodbe med strankama tega spora.

Zakonodajalec Unije pa je pojem dolgovanega zneska opredelil kot glavni znesek, ki bi moral biti plačan v pogodbenem ali zakonskem plačilnem roku, vključno z veljavnimi davki, dajatvami, prelevmani ali taksami, navedenimi v računu ali drugi ustrezni zahtevi za plačilo. Sodišče Evropske unije je ta pojem že razlagalo (zadeva C-585/20), vendar v okviru, ki se razlikuje od tega, ki je upošteven v tej zadevi.

Pravilna razlaga te določbe je pomembna, saj je eden od pogojev za možnost terjanja obresti zaradi zamude pri plačilu (člen 3(1)) ta, da upnik dolgovanega zneska ni prejel pravočasno. Pravica zahtevati nadomestilo za stroške izterjave

nastane šele s pridobitvijo pravice zahtevati obresti. Enako določajo predpisi, s katerimi je bila Direktiva prenesena v poljski pravni red.

Glede na zgornje preudarke je treba opozoriti, da obstaja povezava med pojmom prejemka in dolgovanega zneska. Če so s področjem uporabe Direktive zajeta le plačila, ki pomenijo prejemek v zvezi s trgovinskim poslom, potem s pojmom dolgovanega zneska ne morejo biti zajeta plačila iz drugih naslovov. Treba je torej preučiti, ali gre pri glavnem znesku iz člena 2, točka 8, Direktive izključno za plačilo za nedenarno izpolnitev, ki je karakteristična za zadevno pravno razmerje in k izpolnitvi katere se je zavezal podjetnik, ki je sklenil pogodbo.

Stališče predložitvenega sodišča je, da je znesek, dolgovan iz naslova trgovinskega posla, le znesek, ki pomeni plačilo za nedenarno izpolnitev upnika (dobava blaga ali izvedba storitve), in da v njem ni zajeto vračilo izdatkov ali drugih začasno pokritih stroškov, če ti niso bili vračunani v znesek, dolgovan za to nedenarno izpolnitev, in niso njegov sestavni del. Zdi se namreč, da je treba v gospodarskih razmerjih izhajati iz načela, da se plačilo določi ob upoštevanju nastalih stroškov in pričakovanega dobička. Če so v pogodbi ti elementi ločeni, pa bi bilo treba šteti, da del, ki se nanaša na nastale stroške, v takem primeru ne pomeni plačila za izvedbo storitve ali dobavo blaga. Posledica privzeta nasprotnega stališča bi bila lahko ta, da bi lahko upnik v zvezi z izpolnitvijo, ki je načeloma ena sama, zahteval več fiksnih nadomestil. Podobno bi bilo treba presojati plačila, ki so povezana s trgovinskim poslom, vendar jih zaradi njihove narave in podlage, na kateri so nastala, ni mogoče vračunati v znesek, dolgovan upniku. Kot primer je v tem okviru mogoče navesti zgoraj omenjene stroške zagotavljanja komunalnih storitev, ki jih opravljajo zunanji subjekti ter jih pogodbeni stranka sama niti ne izvaja niti jih ni dolžna izvajati (za izpolnitev svoje obveznosti ne uporablja podizvajalcev), temveč na drugo stranko zgolj prenese stroške, ki nastanejo iz tega naslova. To so izdatki, ki nastanejo zgolj v zvezi z izvajanjem karakteristične izpolnitve upnika.

Po drugi strani pa – in s tem je med drugim povezan dvom nacionalnega sodišča – je res tudi, da lahko, če upniku nastanejo nekateri stroški, ki bi mu jih moral dolžnik v določenem roku povrniti, a tega ne stori in pride do zamude, to negativno vpliva na upnikov finančni položaj in povzroči, da mora za financiranje tekočega poslovanja uporabiti zunanje vire. Namen Direktive pa je bila med drugim preprečitev tovrstnih položajev, ki vplivajo na konkurenčnost in dobičkonosnost podjetij na notranjem trgu.

Odgovor na postavljeno vprašanje je torej pomemben za odločitev o zahtevku za plačilo fiksnih zneskov nadomestila za izterjavo izdanih in nepravčasno poravnanih računov, v katerih so zajeti zneski, dolgovani iz naslova pavšalnega plačila za stroške, povezane z vzdrževanjem stavbe, in vračilo stroškov porabljenih komunalnih storitev. Čeprav tožena stranka zahtevka v tem delu ne izpodbija, mora nacionalno sodišče po uradni dolžnosti pravilno uporabiti materialno pravo.

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [sestava sodišča]

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [procesnopravna vprašanja]

K., dne 9. oktobra 2023

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [sestava sodišča]

DELOVNI DOKUMENT